

Állásfoglalás közvetett elektronikus ügyfél-átvilágítás kapcsán

A Kérelmező állásfoglalás iránti kérelemmel (**Megkeresés**) fordult a Magyar Nemzeti Bankhoz (székhelye: 1013 Budapest, Krisztina körút 55., telephelye: 1122 Budapest, Krisztina körút 6.) (**MNB**) a pénzmosás és a terrorizmus finanszírozása megelőzéséről és megakadályozásáról szóló törvény végrehajtásának az MNB által felügyelt szolgáltatókra vonatkozó, valamint az Európai Unió és az ENSZ Biztonsági Tanácsa által elrendelt pénzügyi és vagyoni korlátozó intézkedések végrehajtásáról szóló törvény szerinti szűrőrendszer kidolgozásának és működtetése minimumkövetelményeinek részletes szabályairól szóló 26/2020-as MNB rendeletben (**26/2020. MNB rendelet**) foglalt közvetett elektronikus ügyfél-átvilágítás kapcsán.

I. A MEGKERESÉS TÁRGYA

A Megkeresésben a Kérelmező az alábbi tárgykörben kérte az MNB álláspontjának kifejtését:

A Kérelmező előadta, hogy szeretne a közvetett elektronikus ügyfél-átvilágítás lehetőségével élni a 26/2020. MNB rendelet által biztosított körben. A Kérelmező előadta, hogy a közvetett átvilágítást csak érvényes magyar személyazonosság igazolására alkalmas okiratokkal kapcsolatban teszi lehetővé, azon belül terveik szerint az applikáció kizárólag elektronikus tárolóelemmel ellátott személyazonosító igazolványt, elektronikus (chipes) útlevelet fogad el. A Kérelmező a közvetett ügyfél-átvilágítást a 26/2020. MNB rendelet 12. § b) pontja szerint az elektronikus tárolóelemet tartalmazó, személyazonosság igazolására alkalmas hatósági igazolványból az ügyfél azonosításra alkalmas, hiteles természetes azonosító adatok kiolvasásával végezné.

A Kérelmező álláspontja szerint a 26/2020. MNB rendelet a közvetett ügyfél-átvilágítás kapcsán ugyanakkor korlátozásokat ír elő a szolgáltató részére, mint pl. a 26/2020. MNB rendelet 15. § b) pontja, amely szerint az ügyfél tevékenységét az üzleti kapcsolat létrehozásának időpontjától számítva egy évig megerősített eljárásban kell nyomon követni. A Kérelmező szerint az MNB által közzétett mintaszabály¹ (**Mintaszabályzat**) szövegezése ugyanakkor az ePASS funkció igénybevételével elvégzett ügyfél-átvilágítást a közvetlen ügyfél-átvilágítással egyenértékű megoldásnak tekinti, amely esetre a közvetett elektronikus ügyfél-átvilágítás általános korlátozásai nem vonatkoznak: *"[s]zintén lehetőség van az elektronikus tárolóelemet tartalmazó, személyazonosság igazolására alkalmas hatósági igazolványból az ügyfél azonosításra alkalmas, hiteles természetes azonosító adatok kiolvasásával (az elektronikus tárolóelemet tartalmazó személyazonosító ePASS funkció igénybevételével) elvégzett ügyfél-átvilágításra. Az E-személyi alkalmazásával történő kiegészített közvetett elektronikus ügyfél-átvilágításra nem vonatkoznak a közvetett elektronikus ügyfél-átvilágítás általános korlátozásai, így lényegében a közvetlen elektronikus ügyfél-átvilágítással egyenértékű megoldás jön létre. Ez az eljárás biztosítja, hogy az elektronikus tárolóelemet tartalmazó, személyazonosság igazolására alkalmas hatósági igazolványból a szolgáltató az ügyfél személyes azonosításra alkalmas, hiteles természetes személyazonosító adatait, valamint a személyazonosság igazolására alkalmas hatósági igazolványt kiállító hatóság által az ügyfélről készített fényképfelvételt az auditált hírközlő eszköz útján elektronikus úton kiolvassa és összevesse az ügyfél által megadott, illetve az azonosítás során felvett adatokkal és készített fényképfelvétellel".*

¹ Az MNB a pénzmosás és a terrorizmus finanszírozása megelőzéséről és megakadályozásáról szóló 2017. évi LIII. törvény (**Pmt.**) 65. § (5) bekezdésében foglaltakra tekintettel a belső szabályzat kidolgozásához kötelező útmutatót köteles kiadni a felügyelete alatt álló szolgáltató számára, ennek elektronikus elérési útvonala: <https://www.mnb.hu/felugyelet/szabalyozas/penzmosas-ellen/szabalyzatok-segedletek/segedlet-abelso-szabalyzat-elkesziteséhez>

II. JOGKÉRDÉS

A Kérelmező az alábbi kérdésekben kérte az MNB állásfoglalását:

1) Alkalmazható-e a Kérelmező által a Mintaszabályzatban foglalt „kedvezőbb” megközelítés és az ePASS funkció igénybevételével elvégzett ügyfél-átvilágítás a közvetlen (videós) ügyfél-átvilágítással egyenértékű megoldásnak minősül-e, amely esetben az így azonosított ügyfelek, azok képviselői tekintetében nem kell a 26/2020. MNB rendelet 15. § b) pontja szerinti megerősített eljárás alá vonás szabályt alkalmazni?

2) Kiterjeszhető-e a Mintaszabályzatban szereplő kedvezőbb megközelítés esetleg a magyar elektronikus tárolóelemet tartalmazó útlevélre is, amennyiben az ügyfél-azonosítás az elektronikusan tárolt adatok kiolvasásával történik?

3) Az e-személyi alkalmazással nem kiegészített átvilágítás (chipet nem tartalmazó személyazonosító igazolvány esetén) történhet-e közvetett átvilágítással [26/2020. MNB rendelet 12. § c) pont] a 26/2020. MNB rendeletben foglalt korlátozások betartásával?

4) Amennyiben jogi személynek (annak képviselőinek) illetve egyéni vállalkozónak minősülő ügyfél közvetett elektronikus ügyfél-átvilágítása e-személyi alkalmazásával történik és a 26/2020. MNB rendelet szerint kötelező megerősített eljárás ebben az esetben is alkalmazandó [az 1) kérdésre a válasz nemleges], megfelelő gyakorlat-e az, ha a megerősített eljárást a szolgáltató a jogi személy valamely képviselőjének ill. az egyéni vállalkozónak közvetlen (videós) elektronikus ügyfél-átvilágítása időpontjáig, de legfeljebb az ügyfélkapcsolat létrejöttétől számított 1 évig alkalmazza?

III. A KÉRELMEZŐ ÁLLÁSPONTJA

A Kérelmező az alábbi álláspontokat rögzítette Kérelmében:

Az 1) kérdés kapcsán a Kérelmező álláspontja, hogy az MNB jogosult kialakítani olyan hatósági gyakorlatot, melyet a segédlet tartalmaz. A Kérelmező a 2) kérdés kapcsán előadta, hogy az e-személyi esetében értékelt körülmények az elektronikus tárolóelemet tartalmazó útlevél esetén is fennállnak, így a jogszabályi korlátozástól ebben az esetben is el lehet tekinteni. A 3) kérdés kapcsán a Kérelmező szerint az elektronikus tárolóelemet nem tartalmazó személyazonosító okmánnyal is lehetséges a közvetett elektronikus ügyfél-átvilágítás végrehajtása, azonban a jogszabályban foglalt korlátozással (megerősített eljárás). A 4) kérdés kapcsán a Kérelmező álláspontja az, hogy a megerősített eljárásra vonatkozó előírás alapja a közvetett elektronikus ügyfél-átvilágítási folyamat kockázatosabb és automatizált jellege. Amennyiben ezt a kockázatot utóbb új ügyfél-átvilágítási folyamattal kezeli a szolgáltató, a megerősített eljárás további fenntartása szükségtelenné válik.

IV. AZ IRÁNYADÓ JOGI KÖRNYEZET ÉS AZ MNB ÁLLÁSPONTJA

A 2020. szeptember 30. napjáig hatályos, a pénzmosás és a terrorizmus finanszírozása megelőzéséről és megakadályozásáról szóló törvény végrehajtásának az MNB által felügyelt szolgáltatókra vonatkozó, valamint az Európai Unió és az ENSZ Biztonsági Tanácsa által elrendelt pénzügyi és vagyoni korlátozó intézkedések végrehajtásáról szóló törvény szerinti szűrőrendszer kidolgozásának és működtetése minimumkövetelményeinek részletes szabályairól szóló 45/2018. (XII. 17.) MNB rendelet (45/2018. MNB rendelet) 5. §-ának (2) bekezdése értelmében: „[a] szolgáltató az auditált elektronikus hírközlő

eszköz útján nem valós idejű ügyfél-átvilágítást (a továbbiakban: nem valós idejű ügyfél-átvilágítás) végezhet, ha:

- a) az átvilágításban érintett ügyfél vagy tényleges tulajdonosa nem stratégiai hiányosságokkal rendelkező, kiemelt kockázatot jelentő harmadik országban rendelkezik lakóhellyel vagy székhellyel,
- b) az átvilágításban érintett ügyfél, annak meghatalmazottja, a rendelkezésre jogosultja, vagy képviselője nem hajthat végre – havi összesen háromszázezer forintot meg nem haladó készpénzfelvételt kivéve – készpénzes ügyletet, vagy az Európai Unió területén kívüli térséghez kapcsolódó átutalást addig, ameddig az ügyfél, a rendelkezésre jogosult, a képviselő vagy a meghatalmazott nem jelent meg személyesen az azonosítás és a személyazonosság igazoló ellenőrzése céljából, vagy nem történt meg a valós idejű ügyfél-átvilágítás, és
- c) az átvilágításban érintett ügyfél, annak meghatalmazottja, a rendelkezésre jogosultja, továbbá a képviselője nem hajthat végre tízmillió forintot elérő vagy meghaladó ügyletet addig, ameddig az ügyfél, a rendelkezésre jogosult, a képviselő vagy a meghatalmazott nem jelent meg személyesen az azonosítás és a személyazonosság igazoló ellenőrzése céljából, vagy nem történt meg a valós idejű ügyfél-átvilágítás.

(3) A szolgáltató haladéktalanul köteles az ügyfelet, a rendelkezésre jogosultat, a képviselőt vagy a meghatalmazottat személyes megjelenés mellett átvilágítani vagy valós idejű ügyfél-átvilágítás alá vetni, ha az ügyfél tevékenysége vonatkozásában felmerül a pénzmosás vagy terrorizmus-finanszírozás kockázata”.

A Pmt. 3. § 3a. és 32. pontja alapján „[e] törvény alkalmazásában:

(...)

3a. azonosító okmány: magyar állampolgár esetében a személyazonosság igazolására alkalmas hatósági igazolvány; külföldi állampolgár esetében az úti okmány vagy a személyazonosító igazolvány;

(...)

32. személyazonosság igazolására alkalmas hatósági igazolvány: személyazonosító igazolvány, útlevél, valamint kártya formátumú vezetői engedély”.

A 26/2020. MNB rendelet 12. §-a szerint: „[a] szolgáltató a közvetett elektronikus ügyfél-átvilágítást

a) az elektronikus ügyintézés részletszabályairól szóló 451/2016. (XII. 19.) Korm. rendelet szerinti Központi Azonosítási Ügynök (a továbbiakban: KAÜ) szolgáltatás igénybevételével,

b) elektronikus tárolóelemet tartalmazó, személyazonosság igazolására alkalmas hatósági igazolványból az ügyfél azonosításra alkalmas, hiteles természetes azonosító adatok kiolvasásával vagy

c) egyéb módon a 16. §-ban foglalt korlátozásokra figyelemmel végzi el”.

A 26/2020. MNB rendelet 15. §-ának b) pontja értelmében „[a] szolgáltató a 13. és 14. §-ban meghatározott esetben

(...)

b) az ügyfél tevékenységét az üzleti kapcsolat létrehozásának időpontjától számítva egy évig megerősített eljárásban nyomon követi”.

A 26/2020. MNB rendelet 16. §-ában foglaltak szerint: „[h]a a szolgáltató sem a 13. §-ban, sem a 14. §-ban meghatározott megoldást nem alkalmazza, közvetett elektronikus ügyfél-átvilágítást akkor végezhet, ha

a) az ügyfél-átvilágításban érintett ügyfél vagy tényleges tulajdonosa nem stratégiai hiányosságokkal rendelkező, kiemelt kockázatot jelentő harmadik országban rendelkezik lakóhellyel vagy székhellyel,

b) a szolgáltató biztosítja, hogy az ügyfél-átvilágításban érintett ügyfél nem hajthat végre - havi összesen háromszázezer forintot meg nem haladó készpénzfelvételt kivéve - készpénzes ügyletet vagy

az Európai Unió területén kívüli térséghez kapcsolódó átutalást addig, ameddig az ügyfél nem jelent meg személyesen, vagy nem történt meg a közvetlen elektronikus ügyfél-átvilágítás, és
c) a szolgáltató biztosítja, hogy az ügyfél-átvilágításban érintett ügyfél nem hajthat végre tízmillió forintot elérő vagy meghaladó ügyletet addig, ameddig az ügyfél nem jelent meg személyesen, vagy nem történt meg a közvetlen elektronikus ügyfél-átvilágítás”.

A 26/2020. MNB rendelet 17. §-ának (1) bekezdése szerint: „[a]z auditált elektronikus hírközlő eszköz útján végzett közvetlen elektronikus ügyfél-átvilágítás (a továbbiakban: közvetlen elektronikus ügyfél-átvilágítás) során a szolgáltató a 8. § (1) bekezdésében meghatározottaknak megfelelő eszköz útján összeveti az ügyfélről készített fényképet és az átvilágításhoz felhasznált személyazonosság igazolására alkalmas hatósági igazolványban szereplő képmást. Az ügyfél-átvilágítás megfelelő, ha kétséget kizáróan megállapítható, hogy a személyazonosság igazolására alkalmas hatósági igazolványban szereplő személy azonos a fénykép- vagy videófelvételen szereplő személlyel”.

A fentiekre tekintettel az MNB az alábbi álláspontot alakította ki a Megkeresésben szereplő 1)-4) pontokban feltett kérdések kapcsán.

1) Az MNB tájékoztatja a Kérelmezőt, hogy az 1) kérdés kapcsán a Kérelmező által hivatkozott Mintaszabályzat tartalma a korábbi – a közvetett ügyfél-átvilágítás elődjének tekinthető úgynevezett nem valós idejű ügyfél-átvilágításra vonatkozó –, a 45/2018. MNB rendeletben foglalt 5. § (2) bekezdés szellemiségét követve az ahhoz hasonló, a 26/2020. rendelet 16. §-ában foglalt korlátozásokra utal és nem a 26/2020. 15. §-ának b) pontjában foglalt megerősített eljárásra. Erre tekintettel, ha egy szolgáltató a 26/2020. MNB rendelet 12. § b) pontjában foglaltak szerint végzi a közvetett ügyfél-átvilágítást, akkor bár a 26/2020. MNB rendelet 16. §-ában foglalt korlátozásokat valóban nem kell alkalmaznia, viszont a szolgáltató köteles az adott ügyfelet a 26/2020. MNB rendelet 15. § b) pontja szerint megerősített eljárásban kezelni az üzleti kapcsolat létrehozásának időpontjától számított 1 évig.

2) Az MNB egyetért a Kérelmezővel abban, hogy az elektronikus tárolóelemet (chipet) tartalmazó személyi igazolványhoz (e-személyi) hasonlóan az elektronikus tárolóelemet (chipet) tartalmazó útleveél is megfelel a 26/2020. MNB rendelet 12. §-ának b) pontjában meghatározott közvetett elektronikus ügyfél-átvilágításhoz, ugyanakkor az 1) pontban kifejtettek miatt ahhoz sem fűződik a Kérelmező által azonosított "kedvezmény", így a 26/2020. MNB rendelet 15. §-ának b) pontjában foglalt, az üzleti kapcsolat létrejöttétől számított 1 évig alkalmazandó megerősített eljárást ebben az esetben is alkalmazni kell az ügyfélre.

3) Az MNB egyetért a Kérelmezővel, a 26/2020. MNB rendelet 16. §-a alapján erre van lehetőség. Ebben az esetben ugyanakkor a szolgáltatónak a 26/2020. MNB rendelet 16. § a)-c) pontjaiban foglalt korlátozásokra is figyelemmel kell lenni.

4) A megerősített eljárás alkalmazása az ügyfél tevékenységére vonatkozik és nem az ügyfél képviselőjére. Az MNB álláspontja az, hogy a 26/2020. MNB rendelet 15. § b) pontja ebben az esetben is alkalmazandó és a Kérelmező köteles az adott ügyfelet megerősített eljárásban kezelni az üzleti kapcsolat létrehozásának időpontjától számított 1 évig, ugyanis a 26/2020. MNB rendelet nem tartalmaz olyan kivételszabályt, hogy a jogi személy ügyfél képviselője vonatkozásában időközben elvégzett újabb, már a 26/2020. MNB rendelet 17. §-a szerinti közvetlen ügyfél-átvilágítás esetén az érintett ügyfél kikerülne a megerősített eljárásból.

Budapest, 2024. február 15.